

PAPER DETAILS

TITLE: Myers Briggs Tip Belirleyici, Örnek Çalışma: İlköğretim Öğretmenlerinin MBTI Profilleri

AUTHORS: Celal AKDENİZ

PAGES: 67-83

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/195346>

SDU International Journal of Educational Studies

Myers Briggs Type Indicator and A Sample Study: Primary Education Teachers' MBTI Profiles

Celal Akdeniz
Süleyman Demirel University

To cite this article:

Akdeniz, C. (2016). Myers Briggs Type Indicator and a sample study: primary education teachers' MBTI profiles. *SDU International Journal of Educational Studies*, 3(1), 67-83.

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

Myers Briggs Tip Belirleyici, Örnek Çalışma: İlköğretim Öğretmenlerinin MBTI Profilleri

Myers Briggs Type Indicator and A Sample Study: Primary Education Teachers' MBTI Profiles

Celal Akdeniz*

Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı Myers Briggs Tip Belirleyici (MBTI) profillerinin tanıtımı ile ilköğretim okulu öğretmenlerinin MBTI Profillerini; cinsiyet, mesleki deneyim, öğretmenlik alanı ve görev yaptıkları okul türleri gibi çeşitli değişkenler açısından ortaya koymaktır. Öğretmenlerin MBTI profillerini belirlemek üzere ölçeğin, dört boyutta gruplanan (IE-SN-TF-JP) 94 maddelik G Formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesi nicel analiz teknikleri ile yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesiyle, öğretmenlerin MBTI profilleri bazı alanlarda anlamlı farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Öğretmenlik mesleğinin doğası gereği, zaman içerisinde kazanılan deneyimlerin öğretmenleri “dışadönük” kişilik özelliğine sahip kıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin kişilik tipleri ve MBTI profilleri cinsiyet, mesleki deneyim, çalışılan okul türü ve öğretmenlik alanı değişkenlerine göre kimi farklılıklar göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Jung, Kişilik, MBTI, Profil, İlk ve orta okul öğretmenleri

Abstract

The purpose of this study is to introduce MBTI (Myers Briggs Type Indicator) profiles and to determine the differences of primary school teachers' MBTI Profiles in respect of their ages, gender, subjects and school sorts. In the compilation section of the study, a wide description about the profiles was given. In the section of application to determine of teachers' profiles, MBTI Form G was used. The inventory has 94 items, which classified in 4 dimensions (IE-SN-TF-JP) and items are mostly bilateral but some of them are triplet. Quantitative analysis techniques was performed on data gathered. Public and private primary school teachers' MBTI Profiles have meaningful differences on some dimensions. The causes of this situation can count; teaching areas may vary overtime according to the teachers' perspectives on the events, because of the nature of teaching profession, teachers albeit at different rates from each other, transform into extroverted profile structure along time. Although gender does not create huge difference among profiles of teaching areas but it gives an impression that profiles are under important effect of gender.

Keywords: Jung, Personality, MBTI, Profile, Primary School Teachers

GİRİŞ

İnsan yetiştirme sisteminin en temel aktörlerinden biri olan öğretmenlerin kendilerini çok yönlü ve sürekli olarak geliştirmeleri, bir tercih olmaktan öte, bir gerekliliktir. Özellikle ön koşul öğrenmelerin ve öğrenme alt yapısının şekillendirildiği, örgün eğitimin de ilk basamağı olan ilköğretim düzeyinin ve ilköğretim öğretmenlerinin nitelikleri, diğer öğretim kademelerinin niteliğini de doğrudan etkileme gücüne sahiptir.

* İletişim: Celal Akdeniz, Süleyman Demirel Üniversitesi, akdenizcelal@yahoo.com

Öğretmenlerin kendilerini geliştirebilmelerine etki eden çok sayıda değişkenden söz edilebilir. Öğretimsel anlamda güçlü ve gelişmeye açık yönlerin neler olduğunun bilinmesi, gelişme gereksinimi olan alanların belirlenmesi, sürekli olarak yenilenen öğretimsel strateji, yöntem, teknik ve taktikler konusundaki farkındalık ve yetkinlik düzeyi, tüm bunlardan öğretim sürecinde ne ölçüde yararlanabildiği başta gelen konular arasındadır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin bireysel ve akademik gelişimlerini sürdürmelerinde, yeniliklere uyum sağlamalarında sahip oldukları bilişsel ve duyuşsal özelliklerinin de etkili olduğu söylenebilir. Eğitimcilerin öğretim sürecini etkili ve verimli bir biçimde tasarlamaları, başarılı sonuçlara ulaşabilmeleri onların ilgi, değer, tutum, yetenek gibi özellikleri ile de ilişkilidir. Bu bağlamda öğretim sürecinin, öğretmenlerin kişilik özelliklerinden de etkilendiğini söylemek mümkündür.

Kişilik, Kişilik Tipleri

İnsan kişiliğinin doğasını açıklamak amacıyla birçok kuram geliştirilmiştir (Hall, Lindzey ve Campbell, 1998). Schultz'a (1990) göre; kuramların büyük çoğunluğu, bireysel farklılıkları ortaya çıkarmak amacıyla kendi varsayımlarını, yöntemlerini ve tanımlarını oluşturmuşlardır. Loevinger (1987), kişiliğe yönelik ilk kapsamlı çalışmaların Sigmund Freud'un psikoanaliz kuramına dayandığını öne sürmektedir. Freud'un insan kişiliğine yönelik bakış açısı, sonraki dönemlerde birçok kuramcıyı etkilemiştir. Benzer bir görüşü savunan Schultz (1990); kişiliği açıklamak amacıyla geliştirilen her kuramın, konumunu Freud'un çalışmalarına göre belirlediğini öne sürmektedir. Freud'un klasik psikoanalitik yaklaşımına zaman içinde yöneltilen eleştiriler yeni psikoanalitik yaklaşımın doğmasına neden olmuştur (Akdeniz & Erişti, 2015).

Yeni psikoanalitik yaklaşım, Carl Jung, Alfred Adler, Karen Horney, Eric Fromm, Henry Murray ve Erik Erikson'un düşüncelerini içermektedir. Adı geçen kuramcılar klinik psikoanalitik çalışmalarında Freud'un görüşlerinden yola çıkarak zaman içinde kişilik konusunda kendi görüşlerini geliştirmişlerdir. Adler; kişiliğe yönelik çalışmalarını sosyal içerik bağlamında geliştirirken, Horney; zihinsel bozukluklarla ilgilenmenin yanında fenimist psikolojiye yönelmiştir. Fromm, çalışmalarını temel insan gereksinimleri ve davranışın sosyal belirleyicileri üzerinde yoğunlaştırırken, Erikson; bir kişinin doğumdan ölüme kadar geçen sürede yaşamış olduğu gelişimsel özellikleri incelemeye odaklanmıştır (Wypianski, 1999, Akt: Akdeniz & Erişti, 2015).

Carl G. Jung, klinik psikoloji alanında yapmış olduğu uzun süreli gözlemleri ve bu gözlemlere dayalı olarak yürüttüğü araştırmalardan yola çıkarak, insanların sahip oldukları psikolojik tipleri sınıflandırmaya çalışmıştır. Çalışmaları sonucunda bünyesinde sekiz farklı psikolojik tipi barındıran kişilik tipleri (psikolojik tipler) kuramını oluşturmuştur. Kişilik tipleri kuramı, bireyin davranışlarını yönlendiren, yaşama bakışının, olaylara yaklaşımının, öğrenme yöntemlerinin, kişilerarası etkileşiminin ve diğer birçok deneyiminin kaynağının bireyin kişiliği olduğunu öne sürmektedir (Wheeler, 2001). Kuramın doğurguları; bilimsel araştırmalardan, endüstriyel psikolojiye kadar oldukça geniş bir sahaya yayılmıştır. Jung'un kişilik tipleri kuramı; kişiliğe oldukça geniş bir açıdan bakan, karmaşık, doğal duyuların dışındaki algıyı da dikkate alan bir kuramdır. Günümüzde birçok çalışmada Jung'un görüşleri temel alınmaktadır (Wypianski, 1999, Akt: Akdeniz & Erişti, 2015).

Kişilik tipleri kuramı, kişiliğin dört boyutu olduğunu öne sürmektedir. Bunlar: Dışadönük ve içedönük tiplerini içeren, dikkati odaklama boyutu; duyum ve sezgi tiplerini içeren, bilgi edinme boyutu; düşünen ve hisseden tiplerini içeren, karar verme boyutu ile yargılayan ve algılayan tiplerini içeren, dış dünyayı ele alma boyutudur. Dışadönüklük ve içedönüklük tip yapıları "dikkati odaklamanın iki farklı yolu", duyuşsal ve sezgisellik tip yapıları "bilgi edinmenin iki farklı yolu", düşünme ve hissetme tip yapıları "karar vermenin iki farklı yolu", yargılama ve algılama tip yapıları ise; "dış dünyayı ele almanın iki farklı yolu" olarak tanımlanmaktadır. Tercihler bakımından her bir boyuttaki tiplerden biri, diğerine zıt yönde eğilim göstermektedir (Capparo & Capparo, 2002). Tablo 1'de kişilik tipleri ve bu kişilik tiplerine sahip bireylerde görülmesi olası bazı özellikler yer almaktadır (Akdeniz & Erişti, 2015).

Tablo 1. Kişilik tipleri

Boyut	Kişilik Tipleri			
<i>Dikkati odaklama</i>	Dışadönük	Dış dünyaya ve kişilere odaklanmayı tercih ederler.	İçedönük	İç dünyalarına odaklanırlar, kendi duygu ve düşüncelerine yönelirler.
<i>Bilgi edinme</i>	Duyusal	Duyu organlarından gelen verileri değerlendirmeyi tercih ederler.	Sezgisel	İç görüleri kuvvetli olup, olasılıkları göz önüne alırlar.
<i>Karar verme</i>	Düşünen	Nesnel, mantıklı kararlar almayı, olayları analiz etmeyi tercih ederler.	Hisseden	Değerlerine önem verirler, dış dünyaya karşı duyarlıdırlar.
<i>Dış dünyayı ele alma</i>	Yargılayan	Yaşamı planlı ve düzenli, sürprizsiz bir biçimde yaşamayı tercih ederler.	Algılayan	Hata yapmak istemezler, esnek ve kendiliğinden olmayı tercih ederler.

Kaynak: Myers & Myers 1997 (Uyarlayan: Akdeniz, C., & Erişti, B. Kişilik ve Öğretim Süreci, s. 10)

Kişilik tipi tanımlamasında yer alan ilk boyut dikkati odaklama ile ilgilidir. Bu boyut bireyin dikkatini odaklarken iki farklı yoldan (dışadönüklük ya da içedönüklük) hangisini izlediğine ilişkin tercihleri içerir. Bu boyutlara ilişkin açıklamalar aşağıda verilmiştir (Akdeniz & Erişti, 2015):

Dışadönük – İçedönük Tipler: Dikkati odaklama boyutu, bireyin yaşam enerjisini nereye yönlendirme eğiliminde olduğunu gösterir. İçedönükler, yaşam enerjilerini iç dünyalarına yönlendirirler. Düşünce ve duyguların iç dünyasıyla ilgilenirler. Dışadönükler ise yaşam enerjilerini dış dünyaya yönlendirirler. Sürekli hareket halindedirler ve insanlarla iletişim kurmak isterler (Silver, Hanson, Strong & Schwartz, 1998; Silver, Strong & Perini, 2007). Kişilik tipi tanımlamasında göz önüne alınan ikinci boyut, bilgi edinme süreçleri ile ilgilidir. Bireyin bilgi edinirken; iki farklı yoldan (duyusalılık ya da sezgisellik) hangisini izlediğine ilişkin tercihlerini içerir.

Duyusal - Sezgisel Tipler: Bilgi edinme boyutu, bireyin bilgiyi hangi yollarla toplama eğiliminde olduğunu gösterir. Duyusal tipteki insanlar bilgiyi küçük parçalar halinde toplama ve ayrıntılara önem verme eğilimindedirler. Öncelikle bilgi parçalarına odaklanır, sonra bütünü oluşturmak için bu parçaları biraraya getirirler. Sezgisel tipteki insanlar ise öncelikle büyük resime bakar, ardından büyük resimi parçalarına ayırır ve ayrıntılara geçerler (Quenk, 2000). Myers ve Myers (1997), sezgisel kişilik tiplerinin duyusal kişilik tiplerine oranının bireylerin eğitim düzeyine göre büyük ölçüde değiştiğini; meslek liselerinde çok düşük olan sezgisel tipi oranının, genel liselerde en az iki katı arttığını, üniversite düzeyinde ise bu oranın daha yüksek yüzdelere ulaştığını, duyusal kişilik tipindeki bireylerin eğitim alma isteğinin sezgisel kişilik tipindeki bireylere oranla daha yoğun olduğunu vurgulamaktadır. Kişilik tipi tanımlamasında göz önüne alınan üçüncü boyut karar verme ile ilgilidir. Bu boyut, bireyin karar verirken; iki farklı yoldan (düşünme ya da hissetme) hangisini izlediğine ilişkin tercihlerini içerir.

Düşünen – Hisseden Tipler: Karar verme boyutu, bireyin karar verme eğilimlerini ortaya koyar. Düşünen tipteki bireyler kararlarını mantıksal süreçlerle verirler. Onlar için mantık ikna edicidir. Hisseden tipteki bireyler ise kararlarını duygularına ve içgüdülerine göre verirler ve hislerine güvenirler. Düşünme ve hissetme, karar verme eyleminde birbirine rakip unsurlardır. Düşünme ve hissetme seçimi cinsiyetler arasında farklılıklar gösterir. Kadınlar arasında hissetme tipleri erkeklerle

oranla hayli yüksektir. Bu durum cinsiyetler arasında bazı genellemeler yapılmasına yol açmaktadır (Myers & Myers, 1997). Kişilik tipi tanımlamasında göz önüne alınan dördüncü boyut, dış dünyayı ele alma ile ilgilidir. Bu boyut da, bireyin dış dünyayı ele alırken; iki farklı yoldan (yargılama ya da algılama) hangisini izlediğine ilişkin tercihlerini içerir.

Yargılayan – Algılayan Tipler: Dış dünyayı ele alma boyutu, bireylerin belli bir konuda karar alırken karar vermeyi mi ya da bilgi toplamayı mı öncelikle tercih ettiklerini ortaya koyar. Yargılayan kişilik tipindeki bireyler hemen karar vermeyi tercih ederler. Algılayan kişilik tipindeki bireyler ise karar vermeden önce bilgi toplamaya devam etmeyi tercih ederler. Dış dünyayı ele alma boyutu, kişinin edindiği bilgileri nasıl zenginleştirdiğini de tanımlar. Yargılama değeri yüksek insanlar, bütün olayları organize eden ve planlarına kesin bir uygunluk içinde hareket eden insanlardır. Algılama değeri yüksek insanlar ise, doğaçlamaya eğilimi olan ve alternatifleri kollayan insanlardır. Yargılayanlar; planlı, zamanlı çalışırlar, aşama aşama ilerlerler, ayrıntılara ve konuya odaklanırlar. Algısal olanlar; uyum sağlayıcıdırlar, hep daha fazlasına ulaşma peşindedirler. Kötü bir karar, kararsızlıktan iyidir sözü yargılayan kişilik tipindeki bireyler için daha çok anlam taşır (Myers & Myers 1997; Silver vd., 1998; Silver vd., 2007).

Myers Briggs Tip Belirleyici Profilleri

Kişilik tipleri, Jung'un kuramında; dikkati odaklama (dışadönüklük – içedönüklük), bilgi edinme (duyum – sezgi), karar verme (düşünme – hissetme) ve dış dünyayı ele alma (yargılama – algılama) olmak üzere dört boyutta gruplanmıştır. Jung'un “*kişilik tipleri*” yaklaşımı kendi döneminden sonra ilgi toplamıştır. Isabel Myers ve Katherine Briggs, Jung'un psikolojik tipler kuramını işlevsel bir hale getirmek amacıyla Myers Briggs Tip Belirleyicisi (MBTI) envanterini geliştirmişlerdir. Bu envanter söz konusu dört özelliği temel alan ifadelerden oluşarak insanları on altı farklı psikolojik kategoride gruplandırmaktadır. Tipoloji kuramı temelinde oluşturulmuş olan en kapsamlı ve güncel bir envanter olma özelliğini de taşımaktadır. Baskın ve çekinik profil tiplerini birincil, ikincil, üçüncül, dördüncül derecede etkili olmak üzere birbirleri içerisinde gruplamayı tercih etmişlerdir. Myers ve Briggs tarafından oluşturulan her bir profil yapısı, kişilik tiplerini dörderli gruplamalar biçiminde ele almaktadır (Barr & Barr, 1989; Myers, Briggs & McCaulley, 1993). Bu çalışmada, Myers ve Briggs tarafından geliştirilen her bir psikolojik tip “*MBTI profili*” (Capparo & Capparo, 2002) olarak adlandırılmıştır. Söz konusu kişilik profillerinin açılımları şunlardır (Akdeniz & Erişti, 2015):

DDDY:ESTJ	Dışadönük (<i>duyusal-düşünen</i>) yargılayan,
DDHY:ESFJ	Dışadönük (<i>duyusal-hisseden</i>) yargılayan,
DSDY:ENTJ	Dışadönük (<i>sezgisel-düşünen</i>) yargılayan,
DSHY:ENFJ	Dışadönük (<i>sezgisel-hisseden</i>) yargılayan,
DDDA:ESTP	Dışadönük (<i>duyusal-düşünen</i>) algılayan,
DDHA:ESFP	Dışadönük (<i>duyusal-hisseden</i>) algılayan,
DSDA:ENTP	Dışadönük (<i>sezgisel-düşünen</i>) algılayan,
DSHA:ENFP	Dışadönük (<i>sezgisel-hisseden</i>) algılayan,
İDDY:ISTJ	İçedönük (<i>duyusal-düşünen</i>) yargılayan,
İDHY:ISFJ	İçedönük (<i>duyusal-hisseden</i>) yargılayan,
İSDY:INTJ	İçedönük (<i>sezgisel-düşünen</i>) yargılayan,
İSHY:INFJ	İçedönük (<i>sezgisel-hisseden</i>) yargılayan,
İDDA:ISTP	İçedönük (<i>duyusal-düşünen</i>) algılayan,
İDHA:ISFP	İçedönük (<i>duyusal-hisseden</i>) algılayan,
İSDA:INTP	İçedönük (<i>sezgisel-düşünen</i>) algılayan,
İSHA:INFP	İçedönük (<i>sezgisel-hisseden</i>) algılayan

Myers ve Briggs tarafından düzenlenen tip Tablosu, bütün tipleri birbirleriyle karşılaştırmalı olarak görmeye yarayan bir Tablodur. Bu Tablo içerisinde bütün tipler ortak tercihlerine ve ortak niteliklerine göre belli alanlarda toplanmıştır. Baskın tipler olarak gösterilen “duyusal”, “sezgisel”, “içedönük”, “dışadönüklük”ün yanında, yardımcı tipler olarak “düşünen”, “hisseden”, “yargılayan” ve

“algılayan” tipler yer almaktadır. (Myers & Myers, 1997; Wheeler, 2001). Dört temel kişilik boyutuna bağlı olarak oluşturulan 16 farklı MBTI profili ve bu profillere sahip bireylerin baskın özellikleri ile yatkın olabilecekleri meslek dalları Tablo 2’de verilmiştir (Akdeniz & Erişti, 2015).

Tablo 2. MBTI Profilleri ve Meslek Alanları

	Duyusal		Sezgisel		
	Düşünen (DDDA)	Hisseden (DDHA)	Hisseden (DSHA)	Düşünen (DSDA)	
Algılayan	Gözlemci, etkin, rasyonel Pazarlamacı, iş dünyası becerileri Girişimci, organizatör	Gözlemci, sempatik, idealist, sıcakkanlı Sağlık ve eğitim bilimleri Artist, müzisyen	Yaratıcı, enerjik, arkadaş canlısı Din ve eğitim bilimleri Avukat, savunmacı	Yaratıcı, düşgücü yüksek, kuramcı, analitik, rasyonel Fen ve yönetim bilimleri, teknoloji Mucit	Dışadönük
	(DDDY)	(DDHY)	(DSHY)	(DSDY)	
	(IDDY)	(IDHY)	(İSHY)	(İSDY)	
Yargılayan	Sayısal, yansız yapıcı eleştirme, pratik, Yönetim bilimleri Şef	İşbirlikli çalışan, pratik kararlar alan, Eğitim, sağlık ve din bilimleri Tedarikçi	Düşgücü güçlü, destekleyici, Sanat, din bilimleri ve öğretim Öğretmen	Analitik, kavramsal düşünen, yaratıcı planlar hazırlayan, Yönetim ve liderlik Mareşal	
	(DDDY)	(DDHY)	(DSHY)	(DSDY)	
	(IDDY)	(IDHY)	(İSHY)	(İSDY)	
Yargılayan	Pratik, duyarlı, sayısal Yönetim bilimleri Müfettiş	Pratik, soyut, işbirlikli, duyarlı Eğitim, sağlık, din Koruyucu	İçgörü, idealist Din bilimleri Danışman, Avukat	İçgörü, uzun süreli düşünebilme, rasyonel ve açık görüşlü Fen bilimleri, bilgisayar ve teknik alanlar Lider	İçedönük
	(DDDA)	(DDHA)	(DSHA)	(DSDA)	
	(IDDY)	(IDHY)	(İSHY)	(İSDY)	
Algılayan	Sayısal problemlerin çözücüsü, yararlı Teknik bilimler Zanaatkar	Güvenen, iyi kalpli, duyarlı, gözlemci, yararlı, soyut düşünen Sağlık ve iş dünyası Bestekar	Duyarlı, idealist, yaratıcı, vizyoner Yazar, sanatçı Doktor	Sayısalcı, içgörü Fen ve teknik bilimler Mimar	

Kaynak: Myers, 1998 ve Wheeler, 2001. (Uyarlayan: Akdeniz, C., & Erişti, B. Kişilik ve Öğretim Süreci, s. 17)

Tablo 2’de gösterilen 16 profile ait tanımlamalar, bilişsel özellikler ile mesleki eğilimlere vurgu yapmaktadır. MBTI, 16 kişilik profilinden birine sahip olan bir bireye ait; içedönük ya da dışadönük, duyusal ya da sezgisel, düşünen ya da hisseden, yargılayan ya da algılayan olmak üzere, ikili yapıdaki dört tercih boyutundan her birinden daha yüksek puanlı olanını ortaya çıkarmak suretiyle dört eğilimli bir profil yapısını belirler. Bu dört boyutlu tercihler dört yollu etkileşim sonucu bireyin kişilik profilini oluştururlar. 16 kişilik profilinden her birinin bir diğerinden farklı mesleki eğilimler sergiledikleri görülmektedir. Tablodaki yatay satırlar algılama ve yargılama tercihleri ile dışadönüklük ve içedönüklük tercihlerine işaret etmektedir. Dikey sütunlar ise; duyum ve sezgi

tercihleri altında düşünme ve hissetme tercihlerine işaret etmektedir. Satırlar ve sütunlar arasında bir kombinasyon oluşturulduğunda MBTI profilleri içerisinde her bir kişilik tipinden sekizer adet yer aldığı görülmektedir. Örnek olarak; dışadönüklük tipi, sekiz farklı MBTI profili içerisinde yer almaktadır. Bu durum diğer kişilik tipleri için de bu şekildedir (Akdeniz & Erişti, 2015).

Akdeniz ve Erişti (2015) MBTI profillerinin nasıl oluşturulduklarını şu şekilde açıklamaktadırlar:

MBTI profilleri içerisinde yer alan 16 profilden her biri, kimi tercihler bağlamında iki profil ile yakın özellikler göstermektedir. Örnek olarak; İSHA profili, İSHY profili ile I, S, ve H tercihi bağlamında benzer iken, Y tercihiinde farklılaşmakta, İSDA profiliyle de; İ, S, ve A tercihi bağlamında benzer iken, D tercihiinde farklılaşmaktadır. Aynı biçimde 16 MBTI profilinden her biri iki farklı profil ile en az üç tercihte benzerlik göstermektedir. MBTI profilleri dört temel zihinsel fonksiyona göre değerlendirilmektedir; duyum, sezgi, düşünme ve hissetme. Bu fonksiyonlardan duyum ve sezgi, algılama tercihi içerisinde yer alır. Duyum fonksiyonu detaylara ve mevcut gerçeklere, sezgi fonksiyonu da kalıplara ve gelecek olasılıklara odaklanmaya işaret eder. Düşünme ve hissetme fonksiyonları yargılama tercihi içerisinde yer alır. Düşünme fonksiyonu kurallar ve sayısal sonuçlara odaklanmaya, hissetme fonksiyonu da; değerlere ve kişiler arası etkileşime odaklanmaya işaret eder. Her bir profil yapısı baskın, yardımcı, üçüncü ve dördüncü olmak üzere dört fonksiyon içerir (s. 19).

Akdeniz ve Erişti (2015, İzin alınarak uyarlanmıştır), açıklamalarına profillerin baskın ve yardımcı fonksiyona sahip öğelerini göstererek devam etmektedirler: Her profil baskın olarak nitelenen ve dört fonksiyon arasında favori olarak nitelenebilecek bir fonksiyona sahiptir. Baskın fonksiyonlar bireyin içedönüklük ve dışadönüklük tercihlerini içerir. Her birey aynı zamanda baskın fonksiyonu dengede tutacak yardımcı fonksiyonlara sahiptir. Yardımcı fonksiyonlar baskın fonksiyonlara zıt yöndeki tercihlere işaret ederler. Myers (1980), sayılan dört fonksiyondan yola çıkarak her bir profil için karmaşık ilişkiler ağı tanımlamıştır. Örnek olarak DSHY profili alındığında profil; D, S, H, ve Y tercihlerinin toplamıdır. Tercihlerin açılımları şöyledir;

Enerji	Algılama	Yargılama	Uyum
D	S	H	Y

Örnek olarak ele alınan DSHY profilinin açılımı çeşitli koşullar dikkate alınarak yapılmaktadır. Profilin son harfinin A ya da Y olması durumuna göre profilin baskın ve yardımcı fonksiyonları ortaya çıkmaktadır. Profilin son harfi Y ise; profilin yargılama fonksiyonu (düşünen ya da hissedenden), dışadönüktür. Eğer profilin son harfi A ise; profilin algılama fonksiyonu (duyusal ya da sezgisel) dışadönüktür. Bu durumu aşağıdaki gibi göstermek mümkündür:

Enerji	Algılama	Yargılama	Uyum
D	S	H - (Dışadönük) ← Hisseden Dışadönük hissedenden	Y

Profilin son harfi Y ise; profilin algılama fonksiyonu (duyusal ya da sezgisel) içedönüktür. Eğer profilin son harfi A ise; yargılama fonksiyonu (düşünen ya da hissedenden) içedönüktür. Bu durum aşağıdaki gibi gösterilebilir:

Enerji	Algılama	Yargılama	Uyum
D	S - (İçedönük) Duyusal İçedönük Duyusal	H - (Dışadönük) Hisseden Dışadönük Hisseden	Y

Bir profilin ilk harfi D ise ve dışadönüklük özelliği gösteriyorsa onun baskın fonksiyonu dışadönük, yardımcı fonksiyonu da içedönük olarak tanımlanır. Benzer biçimde bir profilin ilk harfi İ ise ve içedönüklük özelliği gösteriyorsa o profilin baskın fonksiyonu içedönük, yardımcı fonksiyonu da dışadönük olarak tanımlanır.

Bir profilin baskın ve yardımcı fonksiyonların yanında üçüncü ve dördüncü sırada değerlendirilebilecek özellikleri de bulunmaktadır. Bir profilin üçüncü öncelikli fonksiyonu, ikinci sıradaki yardımcı fonksiyon ile zıt yönde tanımlanırken; dördüncü sıradaki fonksiyon da baskın fonksiyon ile zıt yönde tanımlanmaktadır. Örnek olarak; DSHY profilinin baskın, yardımcı, üçüncü ve dördüncü fonksiyonları şu şekilde olacaktır:

Baskın fonksiyon	-	dışadönük hissedenden
Yardımcı fonksiyon	-	içedönük sezgisel
Üçüncü fonksiyon	-	duyum ile (dışadönük ya da içedönük)
Dördüncü fonksiyon	-	içedönük düşünen

Tüm açıklamalar dikkate alındığında, DSHY profilinin açılımı; “içedönük hissedenden, dışadönük sezgisel, duyuşsal, dışadönük düşünen” biçiminde olacaktır.

Bu araştırma, Myers Briggs Tip Belirleyici profillerinin tanıtımı ile ilköğretim okulu öğretmenlerinin Myers Briggs Tip Belirleyici (MBTI) Profillerini; cinsiyet, mesleki deneyim, öğretmenlik alanı ve görev yaptıkları okul türleri gibi çeşitli değişkenler açısından ortaya koymayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırma tarama modelindedir. Araştırmada, Türkçe dilsel eşdeğerlik, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Semai Tuzcuoğlu (1996) tarafından yapılan Myers Briggs Tip Belirleyici (MBTI) envanterinin G Formu kullanılmıştır. Envanterin G Formu, eğitim ve diğer hizmet sektörlerinde sıklıkla kullanılması nedeniyle bu çalışmada tercih edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Envanterde, profilleri belirlemek üzere 4 boyutta (IE-TF-SN-JP) gruplanmış, çoğunlukla ikili, bir bölümünde de (5 madde) üçlü seçeneklerden oluşan 94 madde bulunmaktadır. Myers Briggs Type Indicator™, bireylerin MBTI Profillerini belirlemeye yarayan, oldukça geniş kullanım kitlesi bulunan bir envanterdir. MBTI Profilleri; bireylerin davranışlarına yön veren bilişsel ve daha büyük oranda duyuşsal özelliklerini tanımlamaktadır. Jung (1971), insanların bireyselliğini oluşturan sınırsız farklılıkları gözlemleyerek, bireyleri temelde “içedönük-I” ve “dışadönük-E” olarak, sonra da “düşünen-T”, “hisseden-F”, “duyuşsal-S” ve “sezgisel-N” boyutlarında sınıflandırmıştır. Bu sınıflamaya daha sonra Myers & Briggs tarafından “yargılayan-J” ve “algılayan-P” boyutları eklenmiştir. Envanterin halihazırda eğitim, üretim ve hizmet sektörlerinde kullanılan 11 farklı biçimi bulunmaktadır. Bunlar arasında Form G, Form M, Step I, Form Q (Step II), MBTI Complete öne çıkmaktadır (Akdeniz & Erişti, İzinle uyarlanmıştır).

Tablo 3. MBTI geliştirilme süreci

Tarih	Açıklama
1917	Katherina Briggs, mükemmeli başarmada bireysel farklılıklara ilişkin tanımını geliştirdi.
1923	Carl G. Jung'un "Psikolojik Tipler" kuramı Almanca aslından İngilizce'ye çevrildi. (İlk yayım tarihi 1921)
1923 – 1941	Myers ve Briggs, Jung'ın tipolojisi ve davranışlar üzerindeki bireysel farklılıklara ilişkin gözlemleri üzerinde çalıştılar.
1942 – 1944	Myers, küçük bir ölçüt grubunu kullanarak test maddeleri hazırladı. Bu maddelerden yola çıkarak A ve B formlarını oluşturdu.
1944 – 1956	Tıp ve hemşirelik öğrencileri gibi çeşitli örneklem grupları üzerinde MBTI uygulanarak pek çok veri toplandı.
1956	Educational Testing Service (ETS), MBTI'yu araştırmalarda kullanılmak üzere envanter olarak yayımladı. Bu envanter yalnızca araştırmacılar tarafından kullanılabilirdi.
1956 – 1962	C'den E'ye kadar devam eden MBTI formları üzerinde çalışmalara devam edildi.
1962	İlk MBTI manual olan Form F, ETS tarafından yayımlandı.
1962 – 1974	Pek çok üniversitede, pek çok araştırmada MBTI kullanıldı. MBTI ile ilgili veri bankası oluşturuldu.
1975	MBTI'nın Form F testi, "Consulting Psychologists Press" tarafından yayımlanmaya başladı.
1978	166 maddeli Form F yerine, 126 maddeli Form G testi MBTI'nın standart formu olarak kabul edildi ve ölçüm skalaları üzerinde yeniden standardizasyona gidildi.
1980	Isabel Briggs Myers öldü.
1985	MBTI'nın ikinci kullanım kılavuzu Peter Myers ve Mc Caulley tarafından yayımlandı.
1987 – 1989	Form J ve Form K yayımlandı.
1998	Form G'nin yerini, 93 maddeli Form M aldı. MBTI'nın üçüncü kullanım kılavuzu yayımlandı.

_____ Quenk, 2000'den uyarlanmıştır.

MBTI G Formu, 94 maddeden oluşmaktadır. Envanterde yer alan her madde iki ya da üç seçenekten oluşturulmuştur. Sorular; dikkati odaklama, bilgi edinme, karar verme ve dış dünyayı ele alma boyutlarında puanlama imkanı sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Birinci boyut; dışadönüklük – içedönüklük, ikinci boyut; duyum – sezgi, üçüncü boyut; düşünme – hissetme, dördüncü boyut; yargılama - algılama çiftlerini içermektedir. Envanterde yer alan maddelerin beşi; "a, b ve c" tercihlerini içerirken, 89 madde; "a" ve "b" tercihlerine sahiptir. Maddelerdeki tercihlerden "a", ilgili boyutun ilk tipine, "b" ise ikinci tipine karşılık gelmektedir. Myers Brigg Tip Belirleyicinin G Formuna ait madde dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Envanter sorularına verilen yanıtlar, cevaplayan kişinin yönelimine göre puan almaktadır. Envanter uygulanan kişinin yanıtları; her biri ikişer alt sütun içeren dört ana sütunda gösterilmektedir. Örnek olarak; dikkati odaklama boyutunda yer alan bir maddede, katılımcının yanıtı dışadönük tercihi yönünde ise; D'nin puan karşılığı "1", İ'nin puan karşılığı "0" olmaktadır. Dikkati odaklama boyutundaki tüm maddelerin puan değerleri alt alta toplanarak bu boyutun yüksek puan elde eden tipi bulunacaktır. Aynı işlem bilgi edinme (duyum-sezgi), karar verme (düşünme-hissetme) ve dış dünyayı ele alma (yargılama-algılama) boyutlarında yer alan maddeler için de uygulanır. Bu şekilde dört boyutun her birisinin yüksek puanlı olan tipi belirlenerek yanyana yazılır ve katılımcının MBTI profili belirlenmiş olur. Aşağıdaki dört maddelik örnek yanıtlama senaryosuna göre katılımcının profili DSDA olarak belirlenmiştir (Akdeniz & Erişti, İzinle uyarlanmıştır).

Tablo 4. MBTI G ölçeğinin madde dağılımları

Myers Briggs Tip Belirleyici Boyutları	Madde Sayıları
Dışadönüklük – İçedönüklük 1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37, 41, 45, 49, 53, 57, 61, 65, 69, 73, 77, 81	21
Duyum - Sezgi 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, 66, 70, 74, 78, 82, 85, 88, 91, 93, 94	26
Düşünme - Hissetme 3, 7, 11, 15, 19, 23, 27, 31, 35, 39, 43, 47, 51, 55, 59, 63, 67, 71, 75, 79, 83, 86, 89	23
Yargılama - Algılama 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40, 44, 48, 52, 56, 60, 64, 68, 72, 76, 80, 84, 87, 90, 92	24
Toplam Madde Sayısı	94

<u>D-I Boyutu</u>		<u>D-S Boyutu</u>		<u>D-H Boyutu</u>		<u>Y-A Boyutu</u>	
<u>D</u>	<u>I</u>	<u>D</u>	<u>S</u>	<u>D</u>	<u>H</u>	<u>Y</u>	<u>A</u>
1	0	0	1	0	1	0	1
1	0	0	1	1	0	0	1
0	1	1	0	1	0	0	1
1	0	0	1	1	0	1	0
D=3	I=1	D=1	S=3	D=3	H=1	Y=1	A=3
							
D		S		D		A	

Verilerin toplanması ve çözülmesi

Uygulamalardan elde edilen veriler elektronik ortamda kayıt altına alınarak SPSS istatistikî çözümleme programı yardımıyla çözümlenmiştir. Öğretmenlerin MBTI Profillerinin belirlenmesinde “aritmetik ortalama” ve “standart sapma” değerlerinden, MBTI Profillerinin çeşitli özelliklere göre değişiklik gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla da ikili küme karşılaştırmalarında “bağımsız örneklem t testi”nden, ikiden çok küme karşılaştırmalarında ise “tek yönlü varyans analizi testi”nden yararlanılmıştır. Karşılaştırmalarda ortaya çıkan farklılığın kaynağını bulmak amacıyla “Tukey HSD testi” kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen veriler çözümlendiğinde ilgili alan yazın için önemli sayılabilecek bulgulara ulaşıldığı söylenebilir. Demografik değişkenlerle ilgili bulgulara bakıldığında; araştırmaya 207’si kadın, 122’si erkek olmak üzere toplam 329 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların mesleki kıdemleri 6-10, 11-15 yılları arasında yoğunlaşmaktadır. Sınıf öğretmenleri örneklemin yaklaşık %50’lik kısmını oluşturmuştur. Çalışılan okul türünde dağılım devlet okulları yönünde ağır basmaktadır. Kamudan katılım 275, özel ilköğretim okullarından katılım 54 olarak gerçekleşmiştir.

İlgili alan yazında MBTI Profilleri sıklıkla tekli, ikili ve dördü gruplamalar temelinde irdelenmektedir. Tekli gruplamalar profilleri 8 alt boyutta (E,I,S,N,T,F,J,P) incelerken, ikili gruplamalar sıklıkla 4 boyutta (EI, SN, TF, JP) incelemektedir. Dördü gruplamalar ise; profilleri $2^4=16$ boyutta (ESTJ, ESFJ, ENTJ, ENFJ, ESTP, ESFP, ENTP, ENFP, ISTJ, ISFJ, INTJ, INFJ, ISTP, ISFP, INTP, INFP) incelemektedir. Kişilerin MBTI profillerine ilişkin kapsamlı nitelermeler sıklıkla 4'lü gruplama ile elde edilmektedir. Belirlenen 4'lü gruplama doğrultusunda o kişinin bireysel özelliklerinin daha iyi tanımlanabilmesinin yanında; iş, aile, mesleki gelişim ve diğer alanlarda kendisi için daha olumlu olabilecek davranışlara yönelik açıklamalar ve öneriler getirilebilmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin MBTI profilleri

	Profil grupları			
	Dışadönük İçedönük	Duyusal Sezgisel	Düşünen Hisseden	Yargılayan Algılayan
Frekans	205	258	167	263
(f)	124	71	162	66
Yüzde	62.3	78.4	50.8	79.9
(%)	37.7	21.6	49.2	20.1

MBTI Profilleri tekli gruplamayla “(I) Introverted, (E) Extroverted, (S) Sensing, (N) Intuiting, (T) Thinking, (F) Feeling, (J) Judging, (P) Perceiving” ele alındığında; homojen olmayan bir dağılımdan söz edilebilir. Değişkenlere göre dağılım sayıları; E:205, I:124, S:258, N:71, T:167, F:162, J:263, P:66 olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgulara göre ilköğretim okulu öğretmenlerinin kişiler arası iletişim davranışları bağlamında genel olarak daha dışa dönük bir profil yapısı sergiledikleri söylenebilir. Aynı şekilde bilgiyi elde etme yolları dikkate alındığında öğretmenlerin sezgilerden çok duyulara yöneldikleri görülmektedir. Dikkat çeken bir diğer nokta ise (J.263); öğretmenlerin olayları anlamlandırmada pasif değil etkin bir katılımcı olma eğiliminde olduklarıdır. MBTI Profilleri tekli gruplama olarak ele alındığında cinsiyet, yaş, mesleki deneyim ve okul değişkenlerine göre farklılıklar göstermektedirler.

Tablo 6. Araştırmanın değişkenlerine göre öğretmenlerin MBTI profilleri

DEĞİŞKENLER		İkili Gruplama							
		Boyut 1: (E – I)		Boyut 2: (S – N)		Boyut 3: (T – F)		Boyut 4: (J – P)	
		Dışadönük (E)	İçedönük (I)	Duyusal (S)	Sezgisel (N)	Düşünen (T)	Hisseden (F)	Yargılayan (J)	Algılayan (P)
Cinsiyet	Kadın	131	76	160	47	90	117	166	41
	Erkek	74	48	98	24	77	45	97	25
Alan	Sınıf öğrt.	118	55	138	35	91	82	137	36
	Türkçe	11	11	18	4	9	13	19	3
	Matematik	7	2	9	0	4	5	7	2
	Fen bilgisi	10	5	15	0	4	11	14	1
	Sosyal Bilgiler	7	6	10	3	8	5	9	4
	Yabancı dil	16	11	18	9	14	13	21	6
	Müzik	1	2	2	1	1	2	2	1
	Din KAB	10	6	13	3	9	7	15	1
	Tek. Tas.	7	9	10	6	7	9	14	2
	Görsel San.	4	2	2	4	4	2	4	2
	Beden Eğt.	4	6	9	1	6	4	7	3
	Bilgisayar	2	4	5	1	5	1	5	1
	Diğer	8	5	9	4	5	8	9	4
Mesleki	0 – 5 Yıl	30	19	33	16	23	26	37	12
Deneyim	6 – 10 Yıl	54	36	74	16	43	47	68	22
	11 – 15 Yıl	57	31	65	23	45	43	73	15
	16 – 20 Yıl	25	17	35	7	24	18	33	9
	21 ve +	39	21	51	9	32	28	52	8
Okul Türü	Kamu	168	107	214	61	135	140	216	59
	Özel	37	17	44	10	32	22	44	7
	Toplam	205	124	258	71	167	162	263	66

MBTI Profillerini ikili (IE, SN, TF, JP) gruplamayla ele alındığında, araştırmanın bağımsız değişkenleri arasında kimi gruplarda anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Cinsiyet değişkeninde IE, SN ve JP boyutlarında önemli sayılmayacak farklılıklar elde edilmişse de, TF boyutunda farklılığın az miktarda da olsa arttığı görülmüştür. Profil grupları mesleki deneyim değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte, SN grubunda 0-5 yıl arası kıdemi olan öğretmenler lehine bir miktar farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin mesleki deneyimleri arttıkça sezgi güçlerinin de artıyor olabileceği yönünde bir yorum getirmek olanaklıdır.

Öğretmenlik alanlarına göre profillerin küçük oranlarda farklılaştıkları gözlenmiştir. Farklılığın yargılama (J) ve algılama (P) ile duyusal (S) ve sezgisellik (N) boyutlarında daha anlamlı düzeylerde olduğu görülmüştür. Özellikle fen ve teknoloji öğretmenlerinin düşünen (T) boyutunda diğer alanlara göre yüksek düzeyde anlamlı farklılık taşıdıkları görülmüştür. Dışadönüklük (E) ve içedönüklük (I) boyutlarında anlamlılık düzeyleri tüm öğretmenlik alanlarında yüksek iken bu farklılık müzik ve Türkçe öğretmenlerinde oldukça belirginleşmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre MBTI profilleri (ikili gruplama) arasındaki farklar

Değişken		Profil grupları				
Denek Sayısı	Cinsiyet	Bağımsız Örneklem t-testi	İçedönük Dışadönük	Duyusal Sezgisel	Düşünen Hisseden	Yargılayan Algılayan
		t değeri	-.41	1,19	3,76	.29
		Anlamlılık Düzeyi (p)	>.05	>.05	<.05*	>.05
207	Kadın	Ortalama	30,78	36,06	33,94	32,47
		St. Sapma	4,22	3,56	3,62	3,99
		St. Hata	.30	.25	.25	.28
122	Erkek	Ortalama	30,97	35,57	31,67	32,34
		St. Sapma	3,74	3,57	2,89	3,96
		St. Hata	.34	.32	.26	.36
329	Toplam	Ortalama	30,85	35,88	32,53	32,42
		St. Sapma	4,04	3,57	3,43	3,97
		St. Hata	.22	.19	.18	.21

Tablo 7’deki değerlere göre, kadın ve erkek öğretmenlerin “düşünen-hisseden” profilindeki puan ortalamaları arasında anlamlı farklar olduğu ortaya çıkmıştır. Buna karşılık, “içedönük-dışadönük”, “duyusal-sezgisel” ve “yargılayan-algılayan” profillerindeki puan ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olmadığı belirlenmiştir. “düşünen – hissedenden” profil boyutu, “*karar vermenin iki yolu*” olarak tanımlanmaktadır. Sonuç olarak; kadın ve erkek öğretmenlerin “düşünen – hissedenden” profillerindeki puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olması, karar verme süreçlerinde birbirinden farklı yollar izlediklerine ilişkin bir yargının ortaya atılmasına olanak tanıyabilir.

Tablo 8. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre MBTI profilleri (ikili gruplama) arasındaki farklar

Profil Boyutları		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	significance
Dışadönük – İçedönük E – I	Gruplar arası	9,00	4	2,25		
	Grup içi	5346,70	324	16,50	.13	>.05
	Toplam	5355,70	328			
Duyusal – Sezgisel S – N	Gruplar arası	57,44	4	14,36		
	Grup içi	4123,70	324	12,73	1,13	>.05
	Toplam	4181,14	328			
Düşünen – Hisseden T – F	Gruplar arası	19,43	4	4,86		
	Grup içi	3840,48	324	11,85	.41	>.05
	Toplam	3859,92	328			
Yargılayan – Algılayan J - P	Gruplar arası	76,50	4	19,13		
	Grup içi	5097,93	324	15,73	1,21	>.05
	Toplam	5174,43	328			

Tablo 8’de görüldüğü üzere, öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre MBTI Profillerinden aldıkları puan ortalamaları üzerinde yapılan varyans çözümlemesi sonucunda, anlamlı farklar görülmediğini dolayısıyla, mesleki deneyime göre MBTI Profillerinin farklılaşmadığını söylemek olanaklıdır.

Tablo 9. Öğretmenlerin öğretmenlik alanlarına göre MBTI profilleri (ikili gruplama) arasındaki farklar

Profil Boyutları		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	significance
Dışadönük – İçedönük E – I	Gruplar arası	101,265	12	8,439	,508	>.05
	Grup içi	5254,437	316	16,628		
	Toplam	5355,702	328			
Duyusal – Sezgisel S – N	Gruplar arası	268,865	12	22,405	1,810	<.05*
	Grup içi	3912,271	316	12,381		
	Toplam	4181,137	328			
Düşünen – Hisseden T – F	Gruplar arası	58,198	12	4,850	,403	>.05
	Grup içi	3801,717	316	12,031		
	Toplam	3859,915	328			
Yargılayan – Algılayan J - P	Gruplar arası	185,502	12	15,458	,979	>.05
	Grup içi	4988,924	316	15,788		
	Toplam	5174,426	328			

Tablo 9’a göre öğretmenlerin öğretmenlik alanlarına göre MBTI Profillerinden aldıkları puan ortalamaları üzerinde yapılan varyans çözümlemesi sonucunda, “*Duyusal-Sezgisel*” profil boyutlarında elde edilen F değeri (1,81) .05 anlamlılık düzeyinde F tablo değerlerinden büyük bulunmuştur. Bu değerler, farklı öğretmenlik alanlarındaki öğretmenlerin *duyusal* - *sezgisel* boyutlarında MBTI Profillerini betimleyen puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, içedönük-dışadönük, düşünen-hisseden ve yargılayan-algılayan boyutlarında MBTI Profillerinden elde edilen F değerlerinin .05 anlamlılık düzeyinde F tablo değerlerinden daha küçük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre MBTI Profillerinin duyusal-sezgisel boyutunda öğretmenlik alanlarına göre farklılaştığı, içedönük-dışadönük, düşünen-hisseden ve yargılayan-algılayan boyutlarında farklılaşmadığı söylenebilir. Puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılığın hangi gruplar arası farklılıktan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Test sonunda Tablo 10’daki değerler elde edilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin öğretmenlik alanlarına göre MBTI profilleri (ikili gruplama) arasındaki farkların kaynakları

MBTI Profili	Alan	Sınıf	Türkçe	Mat.	Fen Bil.	Sos. Bil.	Y. Dil.	Müzik	Din	Tek. Tas.	Gör. San.	Beden Egt.	Bilg.	Diğer
Duyusal Sezgisel	Sınıf ögrt.	-	-14	1,30	.97	.87	1,80	-.70	.01	-.61	-4,36	-.06	-	-1,52
	Türkçe	.14	-	1,43	1,10	1,00	1,67	-.56	.15	-.47	-4,23	.07	-	-1,38
	Matematik	1,30	-1,43	-	-.33	-.43	3,11	-2,00	1,29	-1,92	-5,66	-1,37	-	-2,87
	Fen bilgisi	-.97	-1,10	.33	-	-.10	2,77	-1,66	-.95	-1,58	-5,33	-1,03	-	-2,48
	Sosyal Bilgiler	-.87	-1,00	.43	.10	-	2,67	-1,56	-.85	-1,48	-5,23	-.93	-	-2,38
	Yabancı dil	1,80	1,67	3,11	2,77	2,67	-	1,11	1,81	1,19	-2,55	1,74	.61	.29
	Müzik	.70	.56	2,00	1,66	1,56	1,11	-	.70	.08	-3,66	.63	-.50	-.82
	Din KAB	-.01	-14	1,29	.95	.85	1,81	-.70	-	-.62	-4,37	-.07	-	-1,52
	Tek. Tas.	.61	.47	1,91	1,58	1,48	1,19	-.08	.62	-	-3,75	.55	-.58	-.90
	Görsel San.	4,36	4,22	5,66	5,33	5,23	2,55	3,66	4,37	3,75	-	4,30	3,16	2,84
	Beden Eğt.	.06	-.07	1,36	1,03	.93	1,74	-.63	.07	-.55	-4,30	-	-	-1,45
	Bilgisayar	1,19	1,06	2,50	2,16	2,06	-.61	.50	1,20	.58	-3,16	1,13	-	-.32
	Diğer	1,51	1,38	2,82	2,48	2,38	-.29	.82	1,52	.90	-2,84	1,45	.32	-

“Duyusal – Sezgisel” profil boyutu **“bilgi edinmenin iki yolu”** olarak tanımlanmaktadır. Tablo 10’daki değerlere göre, öğretmenlerin öğretmenlik alanlarına göre “duyusal – sezgisel” MBTI Profillerindeki puan ortalamaları arasındaki farkın, daha çok, görsel sanatlar, matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmenleri ile yabancı dil, Türkçe ve Bilgisayar öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre; *görsel sanatlar*, *bilgisayar* ve *yabancı dil* öğretmenlerinin bilgiyi edinme yollarına göre diğer öğretmenlik alanlarından daha büyük oranlarda farklılıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 11. Öğretmenlerin okul türlerine göre MBTI profilleri (ikili gruplama) arasındaki farklar

Değişken		Profil grupları				
Denek Sayısı	Cinsiyet	Bağımsız Örneklem t-testi	İçedönük Dışadönük	Duyusal Sezgisel	Düşünen Hisseden	Yargılayan Algılayan
		t değeri	-.65	-.30	.99	-.13
		Anamlılık Düzeyi (p)	>.05	<.05*	>.05	<.05*
275	Kamu	<i>Ortalama</i>	30,78	35,85	32,61	32,41
		<i>St. Sapma</i>	4,07	3,64	3,43	4,09
		<i>St. Hata</i>	.24	.22	.20	.24
54	Özel	<i>Ortalama</i>	31,16	36,00	32,11	32,48
		<i>St. Sapma</i>	3,89	3,16	3,39	3,32
		<i>St. Hata</i>	.53	.43	.46	.45
329	Toplam	<i>Ortalama</i>	30,85	35,87	32,53	32,42
		<i>St. Sapma</i>	4,04	3,57	3,43	3,97
		<i>St. Hata</i>	.22	.19	.18	.21

Tablo 11’e göre kamu ve özel ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin “duyusal-sezgisel” ve “yargılayan-algılayan” MBTI Profili boyutlarındaki puan ortalamaları arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Bunun yanında “içedönüklük-dışadönüklük” ile “hissetme-algılama” profil boyutundaki puan ortalamalarında anlamlı düzeyde farklar bulunmamıştır. “Duyusal – Sezgisel” profil boyutu **“bilgi edinmenin iki yolu”** olarak tanımlanmaktadır. “Yargısal-algısal” profil boyutu ise; **“dış dünyayı ele almanın iki farklı yolu”** tanımlanmaktadır. Puan ortalamalarına göz atıldığında bu boyutlarda özel okullarda görev yapan öğretmenler lehine bir fark olduğu söylenebilir. Diğer araştırma verileri değerlendirildiğinde özel okul öğretmenlerinin “duyusalılık” ve “yargılama” boyutlarında daha yüksek puanlar elde ettikleri görülmektedir.

Tablo 12. MBTI profillerinin dördü gruplanmasına göre değişkenler bazında frekans değerleri

DEĞİŞKENLER		ESTJ	ESTP	ESFJ	ESFP	ENTJ	ENTP	ENFJ	ENFP
Cinsiyet	Kadın	39	1	41	15	7	6	15	7
	Erkek	36	2	16	4	7	4	3	2
	Toplam	75	3	57	19	14	10	18	9
Alan	Sınıf öğrt.	43	2	37	9	5	8	8	6
	Türkçe	4	0	2	1	1	0	3	0
	Matematik	3	0	2	2	0	0	0	0
	Fen bilgisi	3	0	7	0	0	0	0	0
	Sosyal Bilgiler	2	1	0	2	2	0	0	0
	Yabancı dil	6	0	2	3	2	0	2	1
	Müzik	0	0	1	0	0	0	0	0
	Din KAB	5	0	3	0	1	0	1	0
	Tek. Tas.	2	0	1	0	1	0	2	1
	Görsel San.	1	0	0	0	1	2	0	0
	Beden Eğt.	3	0	1	0	0	0	0	0
	Bilgisayar	1	0	0	0	0	0	1	0
	Diğer	2	0	1	2	0	0	1	1
	Toplam	75	3	57	19	14	10	18	9
Mesleki Deneyim	0 – 5 Yıl	9	0	10	0	1	3	5	2
	6 – 10 Yıl	16	2	15	10	3	3	4	1
	11 – 15 Yıl	22	1	12	5	7	1	4	5
	16 – 20 Yıl	9	0	7	3	1	2	2	1
	21 ve +	19	0	13	1	2	1	3	0
	Toplam	75	3	57	19	14	10	18	9
Okul Türü	Kamu	59	3	47	17	10	9	15	8
	Özel	16	0	10	2	4	1	3	1
	Toplam	75	3	57	19	14	10	18	9

Tablo 12 (Devamı)

DEĞİŞKENLER		ISTJ	ISTP	ISFJ	ISFP	INTJ	INTP	INFJ	INFP
Cinsiyet	Kadın	29	4	26	5	3	1	6	2
	Erkek	18	6	10	6	4	0	3	1
	Toplam	47	10	36	11	7	1	9	3
Alan	Sınıf öğrt.	25	4	13	5	3	1	3	1
	Türkçe	4	0	5	2	0	0	0	0
	Matematik	1	0	1	0	0	0	0	0
	Fen bilgisi	1	0	3	1	0	0	0	0
	Sosyal Bilgiler	2	1	2	0	0	0	1	0
	Yabancı dil	2	1	3	1	3	0	1	0
	Müzik	1	0	0	0	0	0	0	1
	Din KAB	2	1	2	0	0	0	1	0
	Tek. Tas.	3	0	3	1	1	0	1	0
	Görsel San.	0	0	1	0	0	0	1	0
	Beden Eğt.	2	1	1	1	0	0	0	1
	Bilgisayar	3	1	0	0	0	0	0	0
	Diğer	1	1	2	0	0	0	1	0
	Toplam	47	10	36	11	7	1	9	3
Mesleki Deneyim	0 – 5 Yıl	5	2	4	3	2	1	1	1
	6 – 10 Yıl	14	4	12	1	1	0	3	1
	11 – 15 Yıl	10	1	12	2	3	0	3	0
	16 – 20 Yıl	10	1	3	2	1	0	0	0
	21 ve +	8	2	5	3	0	0	2	1
	Toplam	47	10	36	11	7	1	9	3
Okul Türü	Kamu	39	8	31	10	6	1	9	3
	Özel	8	2	5	1	1	0	0	0
	Toplam	47	10	36	11	7	1	9	3

MBTI Profilleri dörütlü gruplamayla ele alındığında (Tablo 12); ESTJ (75), ESFJ (57), ISTJ (47) ve ISFJ (36) profillerinin görölme sıklıklarının yüksek olduğu görölmektedir. Bu durum öğretmenlerin genel olarak dışadönük bir profil yapısına sahip oldukları düşüncesini desteklemektedir. Örneklem grubunda oldukça az sayıda görölen INTP (1) ve INFP (3) profilleri, içedönüklüğün, sezgiselliğin, hissedişin ve algısallığın uç noktalarını temsil etmektedirler. Bu bulgu öğretmenlerin olayların, süreçlerin pasif takipçileri olmadıklarını düşündürmektedir. Dörütlü profil gruplaması cinsiyet, yaş ve mesleki deneyim ve okul türüne göre farklılıklar göstermektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlardan ilki, ilk ve orta okul öğretmenlerinin kişiliklerinin dikkati odaklama boyutunda; dışadönük tipinde yoğunlaştığıdır. Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri ve öğretim sürecinin doğası dikkate alındığında, bu sonucun anlamlı ve önemli olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin dışadönük bir kişilik tipine sahip olmaları, öğretim sürecinde, öğrencilerin sürece etkin katılımlarını sağlamada önemli bir etken olarak değerlendirilebilir. Öte yandan, öğretmenlerin yargılayıcı ve duyusal kişilik tipinde yer almaları, öğretim programlarında sıklıkla yer verilen araştırma, inceleme, düşünme, sorun çözme gibi becerilerin öğretimini kolaylaştırıcı bir kişilik özelliği (Akdeniz & Erişti, 2015; Silver & Hanson, 1996; Silver vd., 1998) olarak yorumlanabilir.

Öğretmenlerin kişilik tiplerinin, cinsiyet, mesleki deneyim ve öğretmenlik alanı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan çözümlemelerde elde edilen bulgular, cinsiyet değişkenine göre, kişiliğin kimi boyutlarında farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Kişiliğin dikkati odaklama boyutunda (dışadönüklük–içedönüklük), erkek ve kadın öğretmenler dışadönük bir kişilik yapısına sahiptirler. Kişiliği oluşturan diğer bir boyut olan bilgi edinme boyutunda (duyum-sezgi), kadın ve erkek öğretmenlerin çok büyük bir bölümü duyusal kişilik özelliklerine sahiptirler. Karar verme boyutunda (düşünme-hissetme) ise, cinsiyetlerine göre öğretmenlerin sahip oldukları kişilik tipleri farklılaşmakta, kadın öğretmenlerde hissetme, erkek öğretmenlerde ise düşünme kişilik tipi yoğun olarak görölmektedir. Son olarak, kişiliğin dış dünyayı ele alma boyutunda (yargılama-algılama) ise kadın ve erkek öğretmenler yargılayan kişilik tipine sahiptirler. Bu araştırmada, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre kişilik tipleri konusunda elde edilen

bulgular, çeşitli araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Cano & Garton, 1994; Chen, 2005; Ehrman, 1989; Higgs, 2001; Roberts, Mowen, Edgar, & Briers, 2007).

Bu araştırmada incelenen kişilik tipleri ve bu kişilik tiplerinin birleşimlerinden oluşturulan MBTI profilleri temelde bireyin bilişsel ve duyuşsal özelliklerini içermektedir (Capparo & Capparo, 2002). Tip kavramının bilişsel ve duyuşsal özelliklerle sınırlı olmasına karşın, bir bütün olarak ele alındığında, kişiliğin, bireyin, boyu, göz rengi, ten rengi, yürüyüşü, konuşma hızı ve biçimi gibi çeşitli fiziksel özelliklerinin yanında; mizacı, huyu, duygularını kontrol edebilmesi gibi duyuşsal özelliklerini; zeka bölümü, düşünce biçimi, zihinsel etkinlikleri yerine getirebilme becerisi gibi birçok bilişsel özelliklerini içeren ve bireyi tanımlamaya yarayan tüm özellikleri içerdiği, bireyi bir bütün olarak ele aldığı söylenebilir (Akdeniz & Erişti, 2015; Keirsey & Bates, 1984; Myers & Myers, 1997; Schultz, 1990).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişilik tipleri, öğretmenlik alanlarına göre, dikkati odaklama, bilgi edinme ve karar verme boyutlarında farklılaşırken, dış dünyayı ele alma boyutunda ise benzer özellikler göstermektedir. Öğretmenlik alanlarına göre dikkati odaklama boyutunda; sınıf, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler, yabancı dil, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin dışadönük; Türkçe, müzik, beden eğitimi, teknoloji tasarım ve bilgisayar öğretmenlerinin ise içedönük kişilik tipine sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bilgi edinme boyutunda; sınıf, Türkçe, matematik, fen bilgisi, yabancı dil, müzik, din kültürü ve ahlak bilgisi, teknoloji tasarım, beden eğitimi ve bilgisayar öğretmenleri duyuşsal kişilik tipine sahip iken; görsel sanatlar öğretmenlerinin ise, duyuşsal ve sezgisel kişilik tiplerine eşit oranlarda sahip oldukları gözlemlenmiştir. Karar verme boyutunda; sınıf, sosyal bilgiler, yabancı dil, din kültürü ve ahlak bilgisi, görsel sanatlar, beden eğitimi ve bilgisayar öğretmenleri düşünen; Türkçe, matematik, fen bilgisi, müzik ve teknoloji tasarım öğretmenlerinin hissedenden kişilik tipinde oldukları görülmüştür. Bu bulgudan hareketle, dışadönük ya da içedönük, duyuşsal ya da sezgisel, düşünen ya da hissedenden kişilik yapısına sahip olmanın, öğretmenlik alanı tercihinde etkili olabileceği söylenebilir (Akdeniz & Erişti, 2015).

İlk ve ortaokul öğretmenlerinin MBTI profilleri; dışadönük-duyuşsal-düşünen-yargılayan; dışadönük-duyuşsal-hisseden-yargılayan; içedönük-duyuşsal-düşünen-yargılayan ve içedönük-duyuşsal-hisseden-yargılayan gruplarında yoğunlaşmaktadır. Dışadönük-duyuşsal-düşünen-yargılayan profili dışadönüklüğün, duyuşsallığın, düşünmenin ve yargılamanın uç noktalarını barındıran bir profil yapısıdır. Dışadönük-duyuşsal-hisseden-yargılayan profili de dışadönük-duyuşsal-hisseden-yargılayan profilinin sahip olduğu niteliklerin yanında “karar verme” biçimi olarak “hissetme”ye yönelik eğilim göstermesiyle farklılaşmaktadır. İçedönük-duyuşsal-düşünen-yargılayan ve içedönük-duyuşsal-hisseden-yargılayan profili içedönüklüğün, duyuşsallığın ve yargılamanın yoğun etkilerinin görüldüğü bir profil yapısıdır. Aralarındaki fark “karar verme” biçimlerine yönelik eğilimlerinde saklıdır. İçedönük-duyuşsal-düşünen-yargılayan’lar karar verme durumlarında “düşünen”, içedönük-duyuşsal-hisseden-yargılayan’lar ise “hisseden, muhakeme eden” özelliklerini baskın bir biçimde göstermektedirler (Akdeniz & Erişti, 2015; James & Woodsmall, 1988; Keirsey & Bates, 1984; Myers & McCaulley, 1993; Myers & Myers, 1997).

Bulgular, öğretmenlerin MBTI profillerinin ST=duyum-düşünme ve SF=duyum-hissetme gruplarında toplandıklarını göstermektedir. ST=Duyum-düşünme grubundaki bireyler, alan yazında usta öğrenenler ve öğrenenler olarak nitelendirilmektedirler (Silver & Hanson, 1996; Silver vd., 1998; Silver vd., 2007). Bu yönüyle, bu gruptaki öğretmenlerin, öğretim sürecinde planlılık, aşamalılık, etkin katılım, deneyimleme ve ayrıntılara önem verme gibi davranışlar sergileyecekleri söylenebilir. SF=Duyum-hissetme grubundaki bireyler alan yazında kişilerarası öğrenenler ve öğrenenler olarak nitelendirilmektedirler (Silver & Hanson, 1996; Silver vd., 1998; Silver vd., 2007). Bu gruptaki öğretmenlerin de, öğretim sürecinde, proje ve grup çalışmalarına, dikkat gerektiren etkinliklere, kişisel geribildirim vermeye ve öğrenenleri cesaretlendirmeye yönelimli oldukları söylenebilir (Akdeniz & Erişti, 2015).

Öğretmenler, DDDA, ISHA, ISDA profillerinde en düşük değerleri elde etmişlerdir. Bu profillerin ortak yönü algılama, sezgisellik ve içedönüklük özelliklerinin yüksek olmasıdır. İlgili alan yazındaki

kimi araştırma bulguları (Cano & Garton, 1994; Ehrman, 1989; Roberts vd., 2007; Rushton, Morgan & Richard, 2007; Zarafshani, Cano, Sharafi, Rajabi, & Suleimani, 2011) bu çalışmada, öğretmenlerin en sık ve en düşük yoğunluklarda sahip oldukları MBTI profilleri konusunda elde edilen bulguları destekleyici niteliktedir.

MBTI profilleri ile ilgili bulgulardan hareketle, ilk ve orta okul öğretmenlerinin öğretim sürecinde sıklıkla; karar verme, mantıksal çözümleme yapma, sorun çözme, aşamalı öğretim, gözlem yapma, araştırma yapma gibi etkinliklere (dışadönükler, duyusal, düşünenler ve yargılayanlar) sıklıkla başvurma eğiliminde olacakları (Cano & Garton, 1994), sürecin geleneksel, düzenlemeci ve korumacı bir anlayışla (içedönük, duyusal, hisseden, yargılayanlar) yönetecekleri, öğretmenlerin iyimser, etken ve kurgucu olma eğilimi gösterecekleri (Rushton vd., 2007) söylenebilir. Öğretim sürecinin temel aktörü öğretmenlerdir. Alan yazın, öğretim sürecinin öğretmenlerin sahip oldukları MBTI profillerinden etkilenme olasılığına vurgu yapmaktadır. Söz konusu etkinin öğretmenlerin öğretim sürecini planlama, yürütme ve sonlandırma etkinlikleriyle sınırlı kalmayacağı, dolaylı olarak, öğrencilerin öğrenme süreçleri üzerinde de etkili olacağı söylenebilir (Akdeniz & Erişti, 2015).

Öğretmenlerin sahip oldukları MBTI profilleri cinsiyetlerine göre farklılaşmazken, mesleki deneyim sürelerine ve öğretmenlik alanlarına göre farklılık göstermektedir. Görülen farklılık, dışadönük-duyusal-düşünen-yargılayan; içedönük-duyusal-düşünen-yargılayan; dışadönük-duyusal-hisseden-yargılayan ve içedönük-duyusal-hisseden-yargılayan gruplarında belirginleşmektedir. Öğretmenlerin, zaman içerisinde kişilik yapılarında, bir bütün olarak değişiklik olmayacağı kabul edilmekle birlikte, olaylara bakışında, karar verme süreçlerinde, davranışlarında kimi farklılıklar görülebileceği (Dunning, 2010; Jung, 1971; Myers & Myers, 1997;) kuramcılar tarafından ifade edilmektedir. MBTI profilleri, kişilik tiplerinin farklı biçimlerdeki birleşimleri olması nedeniyle, davranışta görülen değişikliklerin, ölçme araçlarıyla ölçülen profil yapıları üzerinde de etkili olacağı söylenebilir. Buradan hareketle; mesleki deneyim değişkeninin MBTI profili üzerindeki etkisi ile ilgili olarak; edildiği mesleki bilgi ve becerilerin zaman içerisinde öğretmenin öğretim sürecine ilişkin farklı yargılar geliştirmesine, bunun da öğretmenin bilişsel ve duyuşsal özelliklerine yönelik farkındalığının bir miktar değişmesine neden olacağı söylenebilir.

Araştırmada elde edilen, öğretmenlik alanlarına göre MBTI profillerinin değişkenlik gösterdiği yönündeki bulgu, Schinn (2004), Hinkle (2007), Rushton vd. (2007), Roberts vd. (2007) ve Gardner'ın (2009) araştırmalarında ulaştıkları, farklı öğretmenlik alanlarındaki öğretmenlerin çeşitli oranlarda farklı profillerde yoğunlaştığı bulgusu, bu sonucu desteklemektedir. Öğretmenlerin, meslek tercihlerinde sahip oldukları MBTI profillerinin etkisi yadsınmaz (Dunning, 2010; Myers & Myers, 1997). Farklı profil ve kişilik yapılarındaki bireylerin, yaşama ilişkin birbirinden farklı eğilimler sergileyecekleri, bu eğilimlerin de bireyin meslek tercihi üzerinde belirleyici etkisinin olacağı söylenebilir (Dunning, 2010; Myers & Myers, 1997; Silver & Hanson, 1996; Silver vd., 1998; Silver vd., 2007). Myers Briggs tip belirleyicinin kullanım alanlarından birisi de; bireyin kendisini tanımasına yardımcı olarak, en verimli olacağı meslek dalına yönlendirilmesidir (Akdeniz & Erişti, 2015; James & Woodsmall, 1988; Keirse & Bates, 1984; Myers & McCaulley, 1993).

KAYNAKLAR

- Akdeniz, C. & Erişti, B. (2015). *Kişilik ve öğretim*. Saarbrücken: OmniScriptum, Türkiye Alim Kitapları Yayınevi.
- Barr, L., & Barr, N. (1989). *The leadership equation: Leadership, management, and the Myers-Briggs*. Austin, TX: Eakin Press.
- Cano, J. & Garton, B. L. (1994). The learning styles of agriculture preservice teachers as assessed by the MBTI. *Journal of Agricultural Education*, 35(1), 8-12.
- Capparo, R. M. & Capparo, M. M. (2002). *Myers briggs type indicator score reliability across: studies a meta-analytic reliability generalization study*. *Educational and Psychological Measurement*, 62, 90-604.
- Chen, L. S. (2005). *The relationship among perceptual style preferences, language learning strategies and personality types among taiwan senior high school efl students*. (Doctoral Dissertation). Texas: Texas A-M University. Retrieved from ProQuest Digital Dissertations. (305395564)

- Dunning, D. (2010). *Your type of career? Find your perfect career using your personality type* (2nd Edition). Nicholas Brealey Publishing: Boston
- Ehrman, M. E. (1989). *Ants and grasshoppers, badgers and butterflies; qualitative and quantitative exploration of adult language learning styles and strategies*. (Doctoral Dissertation) Retrieved from ProQuest Digital Dissertations. (303786762)
- Gardner, P. L. (2009). Dimensions of the myers briggs temperament inventory and implications for the school library media specialist. *PNLA Quarterly*, 73(4), 1-15.
- Hall, C., S., Lindzey, G. ve Campbell, J. B. (1998). *Theories of personality*. (Fourth edition). New York: John Wiley ve Sons, Inc.
- Higgs, M. (2001). *Is there a relationship between the Myers-Briggs Type Indicator and emotional intelligences*. *Journal of Managerial Psychology*; 16, 7/8; Abi/Inform Global Pg. 509.
- Hinkle, V. (2007). *Rethinking professional development concerning comprehension strategy instruction*. (Doctoral Dissertation) Retrieved from ProQuest Digital Dissertations. (304836321)
- James, T. & Woodsmall, W. (1988). *Time line therapy and the basis of personality*. Capitola: Meta Publications.
- Jung, C. G. (1971). *Psychological types*. (9th ed.). Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Keirsey, D. & Bates, M. (1984). *Please understand me: Character ve temperament types*. Del Mar, CA: Prometheus Nemesis Book Company.
- Loevinger, J. (1987). *Paradigms of personality*. New York, NY : W. H. Freeman.
- Myers, I. B. & McCaulley, M. (1993). *Manual: A guide to the development and use of the Myers-Briggs Type Indicator*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Myers, I. B. (1980). *Gifts differing: Understanding personality type*. NY: Davies-Black publishing.
- Myers, I. & Myers, P. B. (1997). *Kişilik: Farklı tipler farklı yetenekler, (H. Ovsık, Çeviren)*. İstanbul: Kuraldışı Yayınları.
- Myers, P. (1998). *Physiological measurements with radionuclides in clinical practice*. New York, USA: Oxford University Press, USA
- Quenk, N. L. (2000). *Essentials of myers-briggs type indicator assessment: Essentials of psychological assessment*. New York: Wiley.
- Roberts, T. G., Mowen D. L., Edgar D. W. & Briers G. E. (2007). *Relationships between personality type and teaching efficacy of students teachers*. *Journal of Agricultural Education*, 48(2), 92-102.
- Rushton, S., Morgan, J. & Richard M. (2007). *Teacher's Myers Briggs personality profiles: Identifying effective teacher personality traits*. *Teaching and Teacher Education*, 23(4), 432-441.
- Schinn, M. E. (2004). *Learning styles of teachers who use action-centered teaching strategies*. (Doctoral dissertation) Retrieved from ProQuest Digital Dissertations. (305135043)
- Schultz, D. (1990). *Theories of personality*. Belmont: Wadsworth.
- Silver, H & Hanson, J. (1996). *Learning styles and strategies*. Silver Strong and Associates. Woodbridge, NJ
- Silver, H. F., Hanson, J. R., Strong, R. W. & Schwartz, P. B. (1998). *Teaching styles and strategies* (3rd. ed.). Woodbridge: Thoughtful Education Press.
- Silver, H. F., Strong, R., W. & Perini, M. J. (2007). *So each may learn: Integrating learning styles and multiple intelligences*. Alexandria: ASCD; Association for Supervision and Curriculum Development.
- Tuzcuoğlu, A. S. (1996). *Myers Briggs Psikolojik Tip Belirleyicisinin dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik ve geçerlik çalışması*. (Doctoral Dissertation) İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Wheeler, P. (2001). *The Myers-Briggs Type Indicator and applications to accounting education and research*. *Issues In Accounting Education*, 16(1), 125-150.
- Wyspianski, J. F. (1999). *Relationships of personality types to the outcome of a values – based workplace seminar expressed as commitment to the principles taught*. (Doctoral Dissertation). Ottawa: University of Ottawa. Retrieved from ProQuest Digital Dissertations. (304578561)
- Zarafshani, K., Cano, J., Sharafi L., Rajabi S. & Suleimani A. (2011). Using the myers briggs type indicator (MBTI) in the teaching of entrepreneurial skills at an iranian university. *NACTA Journal*, 55(4), 14-22.

Myers Briggs Type Indicator and a Sample Study: Primary Education Teachers' MBTI Profiles

Celal Akdeniz[†]

Süleyman Demirel University

Extended Abstract

Introduction: One of the main actors of the human training system, as multifaceted and continuous improvements themselves is a necessity rather than a choice. In particular, precondition of learning and learning to shape the infrastructure, the first step in formal education at primary level and primary school teachers' qualifications also has the power to directly influence of the other levels of educational quality.

There can be many variables that affect the teachers to develop themselves. To develop a strong and clear sense of what aspects of instructional knowledge and identifying areas that need improvement, constantly renewed instructional strategies, methods, techniques and tactics on the level of awareness and competence all of which benefits from the teaching process to what extend the foremost among the topics. It's possible to say that; educators own cognitive skills, their emotional skills play an effective role on the personal development and the harmony of recentness of educators. In addition to educators' other skills; their effective designs of instructional processes and their achievements are all related to their intentions, assets, attitudes, talents etc. In this context, it's possible to say; instructional process is influenced by educators' personalities, personal properties.

Personality is a structure including a person's whole particular specialties. Personality can also define as an entire of behaviors come from his or her humor and main characteristic. Personality has changing and stationary sides. There are some theories that investigate personality from different aspects. On the most popular theory of among those theories is the Carl Gustav Jung's "personality types" theory. Jung's "personality types" theory had concentrated intentions after his period. There are some researchers who paid their attention on the theory. Isabel Myers and Catherina Briggs were researchers who studied on Jung's theory. They developed The MBTI (Myers Briggs Type Indicator) in order to make a functional locator Jung's "psychological types" theory.

In this study MBTI, which was developed from the point of "personality types", was used. MBTI is an inventory, which is used for determining the profiles. It has also got wide users. MBTI profiles means cognitive side directing to the behaviors and emotional side with greater rates of individuals. In 1964 Jung observed unlimited differences which compose the individuality of the person he classified the humans as introvert and extrovert basically. Then he classified as S (sensing), N (intuiting), T (thinking), F (feeling). After that J (judging), P (perceiving) were added by Myers and Briggs. The inventory is currently used on training, manufacturing and service sectors in 11 different forms. These include the G Form, Form M, Step I, Step II (Form Q), MBTI Complete. This study used Form G of MBTI.

Method: The purpose of this study is to introduce MBTI (Myers Briggs Type Indicator) profiles and to determine the differences of primary school teachers' MBTI Profiles in respect of their ages, gender, subjects and school sorts. This research is on scanning model. Within this study MBTI Form G was used which Turkish Linguistic equivalence, validity and reliability studies done by Semai Tuzcuoğlu. Form G of inventory often through the use training and other service sectors is preferred in this study. Inventory has 94 items, which classified in 4 dimensions (IE-SN-TF-JP) and items are mostly bilateral but some of them are triplet.

The study sample was selected randomly from the population. The population of the study includes class and subject teachers who working in public and private primary schools placed in Odunpazarı and Tepebaşı counties in Eskişehir. 329 teachers participated in study and 275 of them came from public schools and 54 of them came from private schools.

[†] Corresponding Author: Celal Akdeniz, Süleyman Demirel University, akdenizcelal@yahoo.com

Data concentrated from implementation, recorded on computer program “SPSS” and analyzed. To determine of teacher MBTI Profiles; “standard deviation” and “mean” statistic techniques was used. Alongside, to determine the differences of teachers MBTI Profiles in respect of various independent variables; “independent sample t-test” was used for dual group comparison and “one way ANOVA” was used for multiple group comparison. To find the source of differences “Tukey HSD Test” was used.

Results: When analyzing the data obtained from the research findings, can be said, has been reached an important result for the related literature. 329 of teachers were participated the research and 207 of them are women, 122 of them are men. Professional seniority of participants mostly concentrates between 6-10 and 11-15 years. Class teachers took wide place approximately %50 of population. On the kind of working school, state schools take wide place, 275 of participants from public sector and 54 of them from private schools.

When deal with the MBTI Profiles as a single group, a non-homogeneous distribution can be mentioned. In the context of interpersonal communication skills of primary school teachers, in general, can be said that they exhibited more extroverted structure. Likewise, the means of achieving the knowledge taken into account teachers use their sensing abilities more than their intuition. Another remarkable point is, teachers tend to be a participant in the events that they are active, not passive meanings. MBTI Profiles taken as a single grouping; gender, age, professional seniority and kind of school variables show differences.

MBTI Profiles taken as a dual grouping, some significant differences were obtained between the independent variables of the research. It's not possible to say that; profile groups are differentiated on the professional seniority variable. As the teachers' professional seniority, there might be possible to make a comment that; in the growing power of intuition. Differentiation according to the profiles observed in small areas of teaching object on Extroversion (E) and Introversion (I) dimensions. Meaningful levels of all teaching branches is high but it's quite obvious the teachers of music and Turkish.

Conclusion: Consequently; public and private primary school teachers' MBTI Profiles have meaningful differences on some dimensions. The causes of this situation can count; teaching areas may vary overtime according to the teachers' perspectives on the events, because of the nature of teaching profession, teachers albeit at different rates from each other, transform into extroverted profile structure along time. Although gender does not create huge difference among profiles of teaching areas but it gives an impression that profiles are under important effect of gender.

Keywords: Jung, Personality, MBTI, Profile, Primary school teachers